6de JAARGANG. CURAÇAO, DEN 5n JANUARI 1889. N° 262

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50. voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

UITSLUITEND AGENT VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0.50 cada regel mas fl. 0,07½.

EEN EEUWFEEST.

Met de intrede van het jaar 1889 zijn wij een tijdperk begonnen, dat bij velen droevige, bij de meesten geliefkoosde beelden voor den geest roept. Wij bedoelen de herinnering van het jaar der uitbarsting van de fransche revolutie 1789. Daar is over dat jaar vrij wat geschreven en gesproken. De meesten zien er zoo gaarne den verblijdenden dageraad in van een nieuwen dag, die de wereldgeschiedenis als een der schoonste in haar annalen op te teekenen heeft. Toen ging de gouden vrijheidszon over de droevige duisternis der slavernij van 's menschen geest, die, nu los van allen boei, ongehinderd zich verdiepen kon in wat vroeger voor haar of een gesloten boek, of een verboden leer was. En de menschheid bevond er zich mêe gebaat. De maatschappelijke orde werd niet omgekeerd, maar verheven, geadeld, uitgestrekt tot allen en alles; de kerkelijke — niet omvergeworpen, maar gezuiverd om heerlijker te voorschijn te treden, gelijk het goud uit de smeltkroes. Dergelijke *humbug* wordt op zóó hoogen toon alom uitgesproken, dat men inderdaad de stemmen bijna niet hoort der minderheid, die met de geschiedenis onzer eeuw in de hand, helder als de dag aantoont, dat de revolutionnaire beginselen in het laatst der vorige en het begin dezer eeuw verspreid en nu tot in het mergder maatschappelijke toestanden doorgedrongen, met weinig goed veel jammers aan de wereld heen gebracht.

Bij dit verschil van meening in zulk een ingrijpende zaak kan het niet anders of, vooral bij den terugkeer van '89 waaraan zooveel herinneringen verbonden zijn, ontstaat er strijd. Het hoofdtooneel daarvan is natuurlijk Frankrijk, waar de geschiedenis dezer beweging haar begin nam. Gaarne volgden wij den strijd, dien er over dat ontwerp gevoerd wordt, haar geheel, wij moeten ons echter met weinig tevreden stellen.

Naar men weet denkt het revolutionnaire Frankrijk dit jaar met grooten luister het eeuwfeest der revolutie van 1789 te vieren. Al het goede wat Frankrijk op sociaal en politiek gebied sedert honderd jaren tot stand gekomen is, alle verbeteringen die de maatschappelijke samenleving volgens de mannen der republiek aldaar ondergaan heeft, moet men volgens hen op rekening der groote revolutie zetten. Zij heeft een nieuw licht over het vaderland doen opgaan in de lang verwachte, de vurig gewenschte vrijheid aan het volk gebracht, dat zoolang eeuwen in de knellende banden eener overmachtige aristocratie en eener dweepzieke geestelijkheid zuchtte. Met het jaar 1789 is een nieuwe aera aangebroken, die sinds zoo vele zegeningen en weldaden met zich bracht en over Frankrijk verspreidde!

De Fransche regeering was sinds eenigen tijd reeds druk in de weer enquête's in te stellen om deze beweringen ook door cijfers te staven en met statistische gegevens aan te toonen dat de laatste eeuw niets dan vrijheid, zegen en geluk gebracht heeft, en dat dit alles aan de maximes van 1789 te danken is.

Tegenover dit streven der republikeinsche en godsdienstlooze regeering heeft *L'Association Catholique*, het maandelijks verschijnende orgaan der *Cercles Catholiques d'ouvriers* een ander plan opgevat om in een reeks van geschriften het, door de regeering opgesmukte beeld der revolutie, in het rechte licht te plaatsen, de theorieën van 1789 niet alleen te bespreken, maar ook op veel breederen grondslag dan de regeering geschiedkundig aan te toonen, welk een onheil de revolutionnaire beginselen in den loop dezer eeuw in Frankrijk in alle richtingen hebben veroorzaakt. Een poos geleden bevatte genoemd tijdschrift een paar artikelen van de hand van den markies La-Tour-du-Pin, waarin het daarop betrekking hebbende program nader ontwikkeld werd. Het onderzoek zal zich uitstrekken, eerstens over den geestelijken toestand der Fransche natie, over hare godsdienstige en zedelijke opvoeding, over het onderwijs, over de zeden en gebruiken der verschillende volksklassen in het private leven. Vervolgens zal men zich bezig houden met de politieke instellingen en hare werkzaamheid, de rechtspleging en den financieelen toestand. Eindelijk zal men den economischen toestand des lands nauwkeurig nagaan, den staat van den landbouw, de industrie en den handel, de belasting en de arbeidersquaestie.

De geleerde markies geeft alvast eenige treffende tegenstellingen omtrent die aangegevene punten tusschen toen en thans. Op godsdienstig gebied was vroeger de Kerk in Frankrijk geacht en bevoordeeld, nu is zij onder vijandelijke macht gesteld en wordt zij ten doode toe vervolgd. Het onderwijs vroeger gepaard met godsdienst en opvoeding, is nu van God en godsdienst gescheiden, of liever vijandig er tegen gekant; in plaats van gewetensvrijheid, waarmede men praalt, heerscht de ongehoorde dwang der atheïstische school. Vóór de revolutie heerschte er onder het volk eerbied voor de hoogere standen, onderscheid en orde der verschillende maatschappelijke klassen, nu overdreven gelijkheid en vernietiging van alle organisatie. Op politiek gebied gold vroeger gezag, nu in naam volkssouvereiniteit, maar inderdaad anarchie.

Wat de financiën betreft, werden voorheen de openbare uitgaven deels uit de koninklijke schatkist deels door geringe belastingen gedekt, tegenwoordig houdt men niet

---

FEUILLETON.

DÒS AMIGOE.

H. CONSCIENCE.

—o—

VI.

Un momentoe despues e criá a bolbe bini. Mientras dokter Christiaans a coeminza rabia, el a hacié comprende koe e senjor dici, koe é tin noticia en cuantoe na un reemplazo pa Bernard.

Apenas e dokter a tende asina, el a grita coe alegria:

"Teresa, o Teresa, trece e senjor lihé lihé!"

"¿Mi wowonan no ta ganja mi?" é dici ora el a mira e senjor drenta. "¿Abo, Willem Hoofs, abo tin noticia pa mi en cuantoe na un reemplazo pa mi jioe?"

"Si, senjor dokter—" e jonkman. "Ta un dos ora pasá numa koe mi a tende den ki un afliocion bo ta haja bo."

"I bo, recordando koe mi a haci bo un bon, bo a sali pa busca un reemplazo. ¿Bo a haja un? O, ki alegria den bo wowonan! ¿Lo ta koe bon Dios a haci aso di bo pa salba mi jioe? O, ki un recompensa esai lo ta."

"Alegra bo coerazon, dokter. Asina ta: Bo jioe lo nó bira soldá. Un homber liber lo bai bringa pé."

"¿Ta un jonkman sin defecto?"

"Sin di mas minimo defecto corporal. El a laga u dokter examin i a prob caba."

"¿Kend ta 'é hòmber-ai, koe cieloe a manda? ¿Nan oenda é ta biba?"

"E ta pá bo dilanti dokter."

Senjor Cristiaans a bula un dos paso atras, asina grandi su sorpresa i su incredulidad taba.

"¿Abo bo, Willem Hoofs, lo bo bira soldá na lugá di mi jioe? Imposibel .....¿lo bo duna anto felicidad i bida atrobe na hiter un familia?"

"¿Pa kiko no, senjor dokter?"

"Bo tin un mama."

"En vend, un mama koe mi ta stima muchoe."

"Bo no por bandoné; lei ta prohibi di bira soldá sin permision di nan majornan, toer esun koe ta liber como único jioe."

"Mi mama a doena mi su permision."

"¿I é ta sua, bo? ¿Coni por ta?"

Willem Hoofs a jega na porta. E a siguré koe é abata bon cerá, i e di coe bos abao, a coe solemnidad:

"Ora mi a informa bo desgracia i bo sufrimentoe, dokter mi a recorda coi bo a doena con tanto bondad mas koe humano, cincoe mil frank na un jonkman descoñocí pobo, koe manera un asesino a lanta su acchoe contra bo, i con di e manera-ai bo a cumpra su honor i bida di su mama. E ora-ai Dios mes a inspira mi e pa di probecha di esun único ocasion pa mi paga no e placa ma e otro debe mas grandi, debe di mi alma koe mi tin coe bo, dokter. Mi tabata sabi koe mi mama lo a spanta ora mi participé mi resolusion, ma mi conoce coerazon. Mi a conté lo ke a pasa den bo coe mi, sin sconde nada, i mi a trece bao di bista, ki un gratitud grandi nos debe e homber noble, koe, despues di a doené salu di un manera asina caritativo, a salba su jioe i é for di deshonra. El a jora hopi i amargamente........"

"El a jora, e pober mama!"

"Si, el a jora: ma den su joramentoe el a exclamá bai, Willem, haci bo deber na bo bienhechor; bai, mi jioe, lo mi reza pa bo i Dios lo protega bo."

Dokter Christiaans a bula pa braza Willem, ma el a hala atras.

"Lo ke mi a sufri durante toer dia ta haci mi desconfiá. Willem, ¿bo a corda bo bien? ¿Bo sabi kiko bo ta haci?"

"Si, dokter. Si bo nenga mi ofrecemento lo bo haci mi masjá desgraciado."

"¿I condicion bo ta pone?"

"Ningun, absolutamente ningun."

"¿Com? Mi no ta comprende bo. Mi a ofrece cincoe mil frank pa un reemplazo. Lo mi doena bo esai i ademas lo bo no tin di paga mi lo ke mi a fia bo."

Un expresion di tristeza a presenta den cara di Willem, mientras é tabata sagudi cabez nendo.

"Podisi no ta basta," e dokter dici. Papia, mi dispuesto pa haci sacrificio di mas grandi."

"Bo palabra ta haci mi tristoe, dokter." — Willem dici. — "¿Ki mérito mi accion lo tin ni cerca Dios ni na bo bista, si mi toema placa? Ah, mi ta roga bo, no papia mi di pagamentoe. ¿Bo ta kere lo mi bende mi bida pa placa? No, mi ta doené atrobe na kende mi debé. Laga mi salba bo jioe, laga mi kere koe mi por haci mi bienhechor feliz; acepta mi ofrecementoe i lo mi keda bo gradicidoe como si ta un fabor nobo bo a haci mi."

E ora-ai e dokter no por a domina su alegria ni su admiracion mas. El a braza Willem i coe lagrima na su wowo, el a primié contra su coerazon. Na mes tempoe el a hiza su bista na cieloe i gradici Dios, koe misteriosamente a permitié cura un muhé maloe i juda su jioe den un situacion di desesperacion, pa di e manera-ai el a prepara e, felicidad koe awe é ta goza di djé.

Despues di brazó, dokter Christiaans a cohe Willem su manoe exclamando:

"Bam, bam, laga nos hiba e bon nobo-ai pa mi jioe i mi muhé ¡Com contentoe nan lo ta!"

Ma Willem a keda para i dici:

"Doktor, permiti mi un momentoe i tende mi coe pacensji, Mi no a pone bo ningun condicion, ma mi tin un cos di pidi bo. Mi mama lo keda enteramente so awor...."

"Ah, mi a corda caba riba bo mama!"— senjor Christiaans dici. "¡Bo no kier placa, ma...."

"E tambe lo ninga placa....a lo menos si bo ofrecé esai como pagamentoe pa mi accion."

op nieuwe directe en indirecte belasting te heffen of de bestaande te verhoogen; terwijl de staatsschuld het levende geslacht drukt en met hare lasten overgaat op de komende generatie. De algemeene dienstplicht, vroeger nauwelijks gekend, nu toepasselijk op ieder die de wapenen vermag te dragen. Voorheen werd de ondersteuning der armen en noodlijdenden door godsdienstige en kerkelijke inrichtingen en vereenigingen meer dan voldoende bezorgd, nu moet zij door enorme belastingssommen worden verkregen, want de revolutie heeft den armen hunne goederen ontnomen. De revolutie heeft eindelijk den woeker in de hand gewerkt, eenigen met millioenen de zakken gevuld, doch de groote meerderheid des volks tot den bedelstaf gebracht.

Deze teekening der ellendige toestanden in Frankrijk, is hoewel met levendige kleuren toch naar waarheid, geschetst. Door de revolutie is het ongelukkige land aan de jammeren der regeeringloosheid en van het ongeloof jammerlijk ten prooi gegeven. De revolutie heeft alles beloofd en niets gegeven. Ware in de kwalen, die zich op het einde der vorige eeuw in de maatschappij vertoonden, op christelijken grondslag verbetering gebracht, dan zoude niet alleen Frankrijk maar ook geheel Europa voor onnoemelijke ellende gespaard zijn gebleven. Zullen echter de revolutionnaire beginselen de volkeren van Europa verder op hun baan voortstuwen, dan is het einde der sociale ellende nog niet te bespeuren.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

— De laatste week van 't oude jaar en de nieuwjaarsdagen zijn zonder openbare ordeverstoring afgeloopen: slechts twee personen werden gearresteerd. Alweder een teeken van vooruitgang.

— Gisteren, Vrijdagavond, had op het plein van Pietermaai een droevig ongeluk plaats. De heer D. J. werd naar men zegt, door een snel voorbijrijdend rijtuig overreden en bekwam zulke ernstige verwondingen, dat hij aan de gevolgen reeds overleden is.

— Met de *Philadelphia* vertrok gisteren naar Venezuela de ZEW. Heer Frie, de kundige en algemeen geachte pastoor van Sta. Rosa, om de weldadigheid der gegoeden aldaar in te roepen, voor zijn geliefkoosde stichting: het jongensweeshuis van Sta. Rosa. Indien de hemel de plannen van dezer onvermoeiden priester zegent, magt Curaçao wellicht binnen betrekkelijk weinige jaren een aantal godsdienstige, kundige werklieden te gemoet zien, die onder zijn leiding opgegroeid onze maatschappij ten zegen zullen zijn.

— Gisteren overleed alhier de heer Michael Gorsira, in wien de noodlijdenden een waren weldoener verliezen. In 't bijzonder mocht zich in zijn weldadigheid de weesjongensinrichting van Sta. Rosa verheugen, wijl zijn bijdrage een niet geringen stoot aan het tot standkomen dezer stichting gegeven heeft.

NEDERLAND.

— Bij het afdeelingsonderzoek van het ontwerp van wet tot vaststelling van het Xe. hoofdstuk der Staatsbegrooting over 1889 werd de wensch uitgesproken, om voor de betalingen met Nederland in Curaçao te doen, zilver uit te zenden, ten einde eenigszins te gemoet te komen aan het bezwaar van gemis aan zilver aldaar.

BUITENLAND.

Italie.— De heer Crispi had wel gaarne de Italiaansche eenheid bezegeld gezien door de komst van den Oostenrijkschen keizer. In weerwil van zijne vele échecs heeft hij nogmaals pogingen aangewend tot het verkrijgen van een bezoek "ter bekrachtiging van een bondgenootschap tusschen Weenen en het Quirinaal." Keizer Frans Jozef liet echter weten, dat hij in de maand Januari, zoodra hij koning Humbert te Berlijn ontmoet heeft, dezen een bezoek zal gaan brengen te Venetië, vóór de koning zich naar Rome begeeft, en dat deze dubbele bijeenkomst alles is, wat hij kan doen om den drievoudigen bond *op het politiek terrein* te laten voortbestaan.

Tot deze oplossing, zegt de *Monde*, heeft graaf Paar, de Oostenrijksche gezant aan het Vaticaan, veel bijgedragen, en dáárom heeft de H. Vader hem bij zijn vertrek de hooge onderscheiding der Christus-orde geschonken.

— Hoe weinig vertrouwen de berichten over Italië en den Paus verdienen, blijkt weer uit de tijdingen, deze week door de telegraaf overgeseind. Gladstone zou eerst gesproken hebben over een regeling der tijdelijke macht van den Paus door een internationaal scheidsgerecht; een paar dagen later telegrafeert hij zelf, dat hij van die zaak niet gerept heeft. En wat heeft men te denken van de nieuwe Pauselijke Encycliek over communisme en andere dwalbegrippen, die reeds verschenen zou zijn, hoewel elke encycliek van den Paus geruimen tijd te voren aangekondigd wordt?

Rome.— De Paus heeft dezer dagen, omringd door eenige prelaten, in de troonzaal twee besluiten voorgelezen, waarbij Gabriel Perboyre, priester van de Congregatie der missie van den H. Vincentius a Paulo, en Pierre Louis Marie Chanel, van de congregatie der Maristen — de een werd in 1830 in China, en de andere in 1840 in Oceanië gemarteld — zalig verklaard zijn geworden.

Na de voorlezing van het besluit hebben twee Franschen, die naar Rome gekomen waren om de plechtigheid bij te wonen, den Paus hunne diepe erkentelijkheid betuigd voor de zaligverklaring hunner landgenooten.

Leo XIII is toen opgestaan van zijn troon en hield eene korte toespraak. Aan het slot daarvan heeft hij het volgende gezegd:

„Deze beide gelukzaligen zullen bemiddelaars zijn in den Hemel, opdat de schandelijke oorlog tegen God en de Kerk ophoude; opdat de aanslagen der goddeloozen verstuiven als zand; opdat de vijanden vernederd worden, en voor de Kerk opnieuw weer dagen van rust en vrede aanbreken."

— Het hoofdonderwerp der beschouwingen van de Europeesche pers is op het oogenblik het binnenkort verwachte congres der verschillende mogendheden tot gezamenlijke bestrijding van den slavenhandel. De anti-clericale organen kunnen het denkbeeld maar niet verdragen, dat het eerste voorstel daartoe uitgegaan is van den Paus en nog veel minder dat op het bedoelde congres de vertegenwoordiger des H. Stoels de eereplaats bekleeden zal. De liberale *National Zeitung* maakt reeds spottend de opmerking, of, als aan den Paus het voorzitterschap op die conferentie gegeven moet worden, koning Humbert daar niet als vice-president zal moeten fungeeren.

De mededeeling van den Engelschen minister Fergusson betrefende de uitnoodiging, door Engeland aan België gericht is voor de anti-clericale bladen een ware uitkomst, daar het hun in degelegenheid stelt, aan Engeland in plaats van den Paus de eer van het initiatief te geven.

„De onderstaatssecretaris Fergusson, schrijft het reeds genoemde blad, verkaarde dat hij de Belgische regeering, wegens haar belangen bij den Congostaat aangeschreven heeft een conferentie te beraadslagen over het plan van Lavigerie te beleggen. Dat is heel wat anders dan een onder de leiding des Pausen te houden conferentie, die het optreden der mogendheden in Africa te regelen zou hebben."

Men kan de ontstemdheid van het anti-clericale blad uit de regels proeven. Intusschen is het nog lang zoo zeker niet, dat het op Engelands uitnoodiging te houden Congres iets zoo heel anders zou wezen als de op aansporing des Pausen bijeen te komen conferentie. Integendeel schijnt uit alles op te maken dat juist het aandringen van Engeland en Duitschland bij de Belgische regeering op het beleggen van zulk een congres eenvoudig het uitvloeisel is van de aansporingen des H. Vaders, in zijn Memorandum, tot de mogendheden gericht. Hoe het daarmee zij, zeker doet de instemming, die de H. Vader zoowel van Bismarck als van andere hooggeplaatste regeeringspersonen reeds heeft mogen ondervinden, met allen grond verwachten dat de mogendheden in deze gewichtige aangelegenheid niet zullen handelen buiten den Paus om. Deze toch is de aangewezen persoon om den kruistocht der gezamenlijke christelijke mogendheded tegen den slavenhandel te leiden, aangezien hij alleen buiten verdenking staat, de belangen van de eene mogendheid boven die eener andere te zullen voortrekken, maar enkel gedreven wordt door het edel streven, een einde te maken aan den barbaarschen gruwel der slavernij.

Naar aanleiding van de vele manifestatiën der katholieke bisschoppen ten gunste van de onafhankelijkheid van den H. Stoel. die op het oogenblik over de gansche wereld gehouden worden, maakt de *Moniteur de Rome* de volgende zeer juiste opmerking: „Dit algemeen verschijnsel werpt een helder licht op het nationaal karakter van het Romeinsche vraagstuk. Daarin ligt een gevoelige nederlaag voor onze regeeringsmannen. Zonder ophouden hebben dezen dit onafscheidelijk kenteeken van het pauselijk vraagstuk geloochend; zij hebben gepoogd alles wat dit kenmerk kon doen uitkomen te onderdrukken. Diplomatieke kuiperijen, ministerieele verklaringen, wetten van allerlei aard allerlei middelen hebben zij aangewend om dit doel te bereiken. Thans is hun dit niet alleen mislukt; niet alleen dringt zich het internationaal karakter der Romeinsche quaestie in rechte verhouding tot de tegenovergestelde pogingen der consulta op; maar deze heeft de discussie juist op dien bodem overgebracht door in verscheidene gevallen om de tusschenkomst der kabinetten te bedelen, vooral toen zij het plan opvatte, de protestbe-

---

"¿Lo é ninga!" — e dokter a repeti admirá. "¿Ki sorto di hende boso ta anto? E ta pober, ¿ no ta asina? ¿ Di kiko lo é biba anto?"

"Coe muchoe economia mi a spaar tres cientoe frank, pa mi paga bo mi debe.— No, mi ta pidi bo, dokter, laga mi papia i no stroba mi! — E placa-ai, koe mi no ta tribi ofrece bo mas, lo sirbié pa algun tempoe den su necesidad. Ainda é por traha un poco. Ta otro cos mi kier pidi bo. Kedando asina so, mi mama lo corda anochi i di dia riba mi. E soledad-ai ta spanta mi p'é. Lo ke mi ta pidi bo, — i mi conoce bo humanidad basta, pa mi ta sigur koe lo bo tende mi, — lo ke mi ta pidi bo ta, koe dia pa dia bo bai bicité i consolé, i animé i papié di mi, te ora mi bolbe."

"Sigui, sigui," — dokter Christiaans dici hariendo. "¿ Esai ta toer lo ke bo ta pidi?"

"Sigura mi, dokter, koe lo bo mira pa mi bón mama....I, si sosode koe su forza no ta basta p'é gana su mantenecion di toer dia, sea bo anto su protector. Priminti mi esai, anto mi ta bai feliz i sosegá."

„Ha, ha! — dokter Christiaans a exclama — „esai ta toer lo ke salbadó di su jioe ta tribi pidi bon dokter di Elsena! No, bo mama lo keda so, lo é no traha, lo é no tin di teme pobreza. ¿ Tin un lucha di generosidad den nos dos? Mi meste baha pa bo, Willem, mi ta confesa esai; ma toch mi kier bringa cuantoe koe mi por. For di awe, bo mama lo ta un roeman stima di mi, lo e forma parti di mi familia, lo e bin biba aki huntoe coe nos, i nos lo rondoné coe cuidanza, gratitud i amor.—¿ Bo ta contentoe awor?"

Willem Hoofs a cohe manoe di e dokter, el a hiba e man na su boca i un lágrima di conmocion a muha nan.

Senjor Christiaans a bula jega na porta.

„Bam coe mi, —" e dici — „bo meste mira e felicidad koe bo ta proporciona."

"Mi secretoe, mi secretoe! — e jonkman a grita.

"No tene miedo; lo mi no papia un palabra."

I el a lastra Willem hibé camin na oenda su familia tabata sinta jo[...]

"Gradici Dios! — el a grita. Bern[ard] ta salbá! E no tin di bira soldá m[...] ata su reemplazo. No duda mas; [...] desgracia a pasa; lugá di jora separa[...] pronto nos lo celebra bo casamento fe[...]"

Apesar koe e noticia-ai tabata [...] coe exclamacion di alegria indescrip[...]e, nan toer su bista tabata fihá coe a[dmir]acion riba e jonkman bon bisti i d[...]te, koe den nan wowo no tabata p[ar]ece na e sorto di hendenan, koe pa [...] ta bai risca nan bida den guera.

„Mi ta comprende boso admira[cion], mi jioenan," — e dokter dici. — „Senjor [W]illem Hoofs no ta un reemplazo di c[...]mbre. Un tempoe mi a jega di salba [su] mama for di morto. Puramente pa [grat]itud é ta tuma awor bo lugá, Bernar[d]. Ni sikiera é no kier pagamento. Be[...]oné pa su generosidad i pa su bonda[d], koe nos lo no por paga."

Bernard a cai ba Willem [g]arganta. E tabata jamé su salvador, su [bie]nhechor, s[...]eman i diferente bé el a [p]rimié con[...]su coeazon agradecido. [V]erónica i [...] otro, [u]n pa un, a sigi [e]gemplo di [Ber]nard. [N]an toer tabata jor di felici[dad].

„Tende awor mi jioenan," — e dokter [di]ci por fin. "Nos reconocemento no mes[...] keda n[a] palabra so. Ta [v]erde koe [W]illem a [n]enga toer pagamento, ma nos [ti]n un mdio pa paga un pai chikitoe [...]di nos doe. E tin un mamanciana — un muhé virtuosa i generosa. Lo ke ta su pena a, koe su mama lo [k]eda enteramente so. Mi a primintié, [k]oe su mama lo bin biba aki coe nos koe nos lo stimé manera un miembro [d]i nos familia."

"Si, si, asina ta bon!" — te a grita huntoe. „Nos lo pusta coe [b]o pa haci su ida contentoe."

"L[o] é ta mes cos koe un [r]eman," — senjor Christiaans dici.

"Ami lo mi stimé manera m[i] mama," — Cataria dici.

"[...] lage bam biba coe [...] na nos cas d[i] cocnucoe," — Verónica a[x]clama.

"[N]o, esai no," — dokter [Chri]stiaans a cai den; —„ é mester di un [co]mpanjera di s[u] edad. Mi muhe lo co[nve]rsa coe n'é, nan lo keire huntoe."

„Si," — senjora Christiaans [d]ici di su par[te] — "lo mi no bandoné nun[ca] i lo mi per[...]ra p'é ta semper content[oe]."

[W]illem Hoofs tabata para [...] di conmocion i di alegria. El a [...]koe é taba bai cumpli solamente ko[...] deber — su accion lo haci dianan [...] su mama fes, riba toer su speranza [...]

Sin embargo el a contene su lagrima i dici:

"Mi meste bai busca mi papelnan. Keda sigur, koe na ora fiha lo mi parce majan dilanti di Conseho di examen como reemplazo di Bernard Christiaans. Te majan anto, senjor dokter!"

Jamando é adios nan toer a bolbe manifesté nan sintimentoe di gratitud.

„Ah, boso ta exagera mi sacrificio muchoe," — Willem dici, como único respondi; „di mas feliz di toer ta mi."

Senjora Cristiaans a grité tras di su lomba:

"Willem, bisa bo mama koe aworó mi ta bin buské. Awé anochi lo e bin pasa coe nos i sinja conoce su amigoenan i su jioe nobo".

„Danki, Danki! Te majan!" — Willem a responde mientras é tabata sali......

Su manicé el a parce dilanti di Conseho di examen, é tabata aprobá i el a bai coe egército. El a keda den servicio hopi anja, el a bira oficial i pa su balenteria hasta el a gana un cruz di honor na campo di batalla.

Koe Dios ta premia un coerazon noble i koe E ta doena hende di bon coerazon bida largoe, esai nos lesadónan por a mira na principio di nos historia, caminda nan a bolbe haja Willem Hoofs mes jen di amor na brazá di su bienhechor dokter Christiaans.

I awor nos sabi, koe e lazo, koe tabatin e *dos amigoe bienman* asina intimamente mará na otro, no ta nada otro sine e lazo duci i sagrado di GRATITUD.

Fin.

weging in haar eerste opkomst te verstikken."

Blijkbaar heeft de Italiaansche regeering zich dus zelf in het net gewerkt.

Duitschland.— Bij de huiszoeking, die bij vrijheer Von Roggenbach gedaan is, is een papier gevonden, waaruit blijkt dat Geffcken en hij samen het Dagboek van keizer Frederik hadden uitgegeven. Beide heeren zullen nu waarschijnlijk te zamen vervolgd worden.

— Keizer Wilhelm heeft zich sedert den aanvang zijner regeering nog niet van eene gunstige zijde doen kennen. Als een gunstig teeken kan het voorzeker ook niet beschouwd worden, dat een constitutioneel vorst openlijk partij kiest voor zeker politiek gedeelte zijner onderdanen. Bij een bezoek, dat de jonge keizer aan de stad Breslau bracht, en waarbij hij veel welwillendheid jegens de arbeiders aan den dag legde, wier welzijn hem aan het harte gaat, zooals hij verklaarde, betuigde hij jegens den opperburgemeester zijne bijzondere tevredenheid over de voortreffelijke keuzen, door Breslau voor den Pruisischen Landdag gedaan.

Nu moet men weten, dat totdusverre in Breslau steeds drie vrijzinnigen werden gekozen, ditmaal echter drie leden der *Kartell*-partij, nl. een nationaal-liberaal, een conservatief en een vrij-conservatief. Wanneer men nu tevens opmerkt, dat de opperburgemeester zelf een vrijzinnige is, dan kan men zich voorstellen, hoe deze als van den donder getroffen stond te kijken.

Men kan voortaan dus van het *Kartell* spreken niet alleen als de regeeringspartij, maar als de koningspartij.

— Dat Franschen en Duitschers elkander, ondanks alle vredelievende verzekeringen, nog maar niet vertrouwen en elkander scherp op de vingers kijken, blijkt uit de herhaalde grensgevalletjes en het telkens herhaald geroep dat hier of daar een spion ontdekt is. Naar aanleiding van die praatjes, verklaart thans de *Nordd. Alg. Ztg.* het voor een sprookje dat Duitsche officieren zich als spionnen in Frankrijk zouden ophouden. Hiervoor is geen zweem van bewijs. Daarentegen weet de *Nordd.* dertien namen te noemen van Fransche officieren van het dienstdoende leger, wien van 12 September tot 19 November het verblijf in Duitschland is moeten ontzegd worden; zij wendden voor, te zijn gekomen om de taal te leeren. Daarbij is nog gekomen kolonel Stoffel, die in de nabijheid der grenzen historische studiën wilde maken over Caesar's oorlog tegen de Germanen, — iets wat in de tegenwoordige gespannen omstandigheden ook al verdacht schijnt.

Ten slotte zegt de *Nordd.*: Wij weten dat van bevoegde zijde aan Fransche officieren is te kennen gegeven, dat hun tegenwoordigheid in Duitschland niet wordt gewenscht, en hopen dat zij zich voortaan meer dan vroeger daarnaar zullen gedragen.

Frankrijk.— Het Boulangistisch blad *la France* hield er te Berlijn een correspondent op na, die zich met nog andere zaken dan de journalistiek scheen bezig te houden. De Duitsche gezant te Parijs heeft de Berlijnsche politie ten minste eenige inlichtingen verschaft, welke deze hebben doen besluiten, bedoelden correspondent Berlijn uit te zetten.

— Paul De Cassagnac kon in de Fransche Kamer weer niet nalaten, zijne oude gewoonte te volgen van de sprekers te onderbreken door allerscherpste uitroepen.

Onlangs haalde deze gewoonte hem twee duels tegelijk op den hals nl. met de heeren Gerville Réache en Sarrien, terwijl de opvliegende afgevaardigde zelf de heeren Rouvier en Galès uitdaagde. Of de heeren nu minder gaarne, bij kalmer inzien, hun huid aan elkaars degen of pistool waagden, ofdat zij zeer verzoeningsgezind waren, zij hebben door hunne getuigen de zaak laten schikken.

— Het Fransche kabinet begint eveneens op moeilijkheden te stuiten. Zooals men weet zoekt het ministerie Floquet zijn kracht in den titel van „ministerie der hervormingen." Welnu, een tweetal van die hervormingsontwerpen, een betreffende de belasting op sterken drank en een tot instelling van een belasting op het inkomen, zijn al bijzonder slecht ontvangen. Beide commissies namelijk, door de Kamer tot onderzoek dier ontwerpen benoemd, zijn er beslist tegen, zoodat dit een nieuwe nederlaag voorspelt voor de regeering, die reeds haar herzieningsontwerp in het water zag vallen.

— Het schijnt dat Boulanger van de eene zijde wint, wat hij van de andere zijde verliest. Een gedeelte der republikeinen uit Senaat en Kamer heeft boven hem aan Baudin de voorkeur gegeven in zake de candidatuur voor 't Seine-departement. Door mannen van gezag uit het leger werd ook die candidatuur van Boulanger afgekeurd. Het zou niet tegen zijn politieken blik getuigen, indien hij nu om dat verlies weer terug te winnen generaal Montauban in het Somme-departement wist te dwingen, door zich openlijk aan zijne zijde en die van het leger te scharen. Dat is weder een aanwinst voor zijn partij geweest.

Engeland.— Koningin Victoria heeft het plan, in het park van Windsor Castle voor wijlen haar keizerlijken schoonzoon een ruiterstanbeeld te doen oprichten. Het beeld van Frederik III zou tegenover dat van den prins-gemaal Albert worden geplaatst, hetwelk de koningin bij haar jubilé van de Engelsche vrouwen gekregen heeft.

— Het Engelsche Hoogerhuis heeft thans ook de wet aangenomen tot aankoop van gronden in Ierland, zoodat men nu weldra de proefneming kan verwachten met het nieuwe denkbeeld der regeering, hetwelk volgens den minister Salisbury zoo bijzonder heilzaam zou zijn voor het Iersche volk, dat er intusschen volstrekt niet van gediend believt.

—De Engelsche bladen bevatten het volgende verhaal van een ontzettend drama, dat eenig is in de annalen der beruchte schipbreuken.

Het Engelsche schip *Glenmore*, in December 1887 met eene lading ijzer van Marypot vertrokken, zette koers naar Buenos-Ayro. Overvallen door een storm, leed het in de maand April l.l. schipbreuk in de zeëengte tusschen het eiland Staten-Eiland en Vuurland. De equipage slaagde er in dit eiland te bereiken en gedurende lange maanden leefde zij slechts van wortelen. Eindelijk werd zij door een Duitsch stoomschip naar Engeland teruggebracht. Te Liverpool aangekomen, verhaalden deze zeelieden eene vreeselijke geschiedenis. Ongeveer 18 maanden vóór hune komst op het eiland waren de bemanningen van twee verongelukte schepen, ter sterkte van 32 man, op het eiland geland. Na gedurende eenige weken de dorre streken van Staten-Eiland in alle richtingen doorkruist te hebben, gelukte het aan 16 huner een vuurtoren te bereiken, die onderhouden wordt door de Argentijnsche republiek. Zij verhaalden, daar dat hunne makkers van uitputting gestorven waren. Het stoomschip, dat alle twee maanden den vuurtoren van levensmiddelen voorziet, bracht hen vervolgens naar Buenos-Ayeros. De beambten van den vuurtoren vonden, toen zij op zekeren dag dieper het land indrongen, vier vaatjes, die men gewoonlijk gebruikt voor het bewaren van gezouten ossenvleesch. Maar bij onderzoek bleek weldra, dat de inhoud bestond uit menschelijke overblijfselen. De zestien overlevende schipbreukelingen hadden hunne ongelukkige makkers gedood en zich gevoed met hun vleesch, dat zij gezouten en in de vaatjes bewaard hadden.

De Engelsche dagbladen roepen thans de hulp der Europeesche gouvernementen in tot vestiging van een depôt van levensmiddelen op Staten-Eiland; het naaste depôt is gevestigd op Falk-Island, op meer dan 60 mijlen afstand, en het aantal schipbreukelingen is op dat punt aanzienlijk.

Oostenrijk.—De veete tusschen de Duitsche en de Hongaarsche pers wordt thans aangevuld door een twist tusschen de Duitsche en de Oostenrijksche. Zeer sterk, en dit schijnt een verblijdend teeken voor de homogeniteit der Monarchie, zelfs Duitsch-liberale Oostenrijksche bladen hebben den handschoen opgenomen tegen de inmenging der Duitsche bladen in Oostenrijk's binnenlandsche aangelegenheden, waarbij het merkwaardig is, dat de bladen welke in aanraking met het Weener kabinet staan, zwijgen als het graf. De *Neue Freie Presse* bijv. valt de *Kreizzeitung* scherp aan over hare verklaring, dat kroonprins Rudolf sterk tegen het Jodendom zou gekant zijn en het middelpunt der jegens Duitschland vijandige beweging is.— Het conservatieve *Deutsche Tageblatt*, heeft het juist om eene zelfde uitdrukking te kwaad gekregen met het *Berliner Tageblatt* een liberaal blad; de pennestrijd, daarover ontstaan, is ontaard in een persoonlijken twist, waardoor vier redacteurs van het *D. T.* den hoofdredacteur van het *Berliner Tageblatt* tot een duel uitdaagden, wat deze echter uit beginsel weigerde. In allen gevalle blijkt hieruit, dat de zucht om de sympathieën tusschen beide verbonden Rijken te verzwakken en ze tegen elkander op te zetten, slechts van een klein gedeelte der pers komt. Dit getuigt ook het feit, dat verschillende Hongaarsche bladen de *Pesther Lloyd* streng berispen om hare onbedaehte bedreiging, dat Oostenrijk zich wel eens tot het middelpunt van een aan Duitschland vijandige coalitie kon maken. Het *Neue Pester Iournal* en de *Pesti Naplo* zeggen, dat deze uitval niet de minste waarde heeft, en verklaren zich voor de instandhouding van den bond. Het *Vaterland* noemt het onbegrijpelijk, hoe de *Köln. Ztg.* kon vertellen, dat de partij der tegenstanders van den bond in Oostenrijk versterkt is.

Dit is zeker, dat de Duitsche Kartell-bladen zeer onvoorzichtig zijn, zoo onberaden de inwendige bestuurszaken van Oostenrijk te critiseeren, hetgeen de onderdanen van Frans Jozef natuurlijk verbittert. En wellicht zal Bismarck het nog geraden achten, voor het welzijn van zijn land een einde te maken aan het zoo gevaarlijke opzweepen der nationaliteit-quaestiën door zijne pers.

Afrika.—Een Engelsche oorlogsbodem heeft een Belgisch stoomschip onderzocht, dat vierhonderd negers naar den Congo voerde, en zette twee negers aan land, die zwoeren, dat men hen tegen wil en dank had medegevoerd. De Belgische boot mocht ongemoeid verder stoomen.

VERSCHEIDENHEDEN.

— De machinist van eenen spoortrein te Chestertown [Maryland) wilde onlangs het water, in den stoomketel aanvullen, doch bemerkte tot zijn schrik dat de bij het vertrek gevulde waterbak achter de locomotief ledig was. Zeven olifanten van een beestenspel, die op een open waggon achter den waterwagen vervoerd werden, hadden onderweg het deksel van den bak opgelicht en het water tot den laatsten droppel opgedronken.

— De eigenaar van een openbaar museum te New-York heeft aan lord Sackville-West, den gewezen Engelschen gezant te Washington, die zich door zijne bemoeiing met de verkiezingen berucht en onmogelijk gemaakt heeft, doen aanbieden zich... aan het publiek te laten kijken! Vrije kost, inwoning en bediening in een hotel van den eersten rang en 2000 dollars honorarium per week, zou de belooning zijn, wanneer de edele lord twee uren daags in het museum-Doris, „het grootste der wereld!" te pronk wilde staan. „Dit — is toch, zelfs voor Amerika, wat al te kras!"

— Bij gelegenheid van de viering van het Onafhankelijkheidsfeest herinnert *De Historiestem* aan een voorval, dat bij het gouden feest onzer onafhankelijkheid zou hebben plaats gehad. Op den Scheveningschen Weg wandelde een gezet heer, in wijde overjas gehuld en met een hoogen zwarten hoed op het hoofd. Een visschersjongen, ziende dat de in die dagen algemeen gedragen oranjekleur aan het kostuum van den wandelaar ontbrak, schold dezen uit voor „Kees" — de bekende scheldnaam uit den patriottentijd. De oranjelooze heer liep bedaard voort, doch informeerde aan het tolhek wie de knaap was, die in de verte volgde, steeds roepende „Kees! leelijke Kees!" Naam en adres werden opgegeven, en men verbeelde zich de verbazing en den angst van den visschersjongen, toen hij den volgenden dag op het Paleis ontboden werd...; de heer, dien hij voor „leelijke Kees" gescholden had, was de Koning geweest!

Vader was gelukkig op zee, zoodat de knaap een eerste kastijding, een geducht pak, vrijliep; moeder schreide en jammerde; de jeugdige Oranjeklant voelde zich alles behalve op zijn gemak; maar wat er aan te doen, de Koning had hem ontboden, dus hij moest komen.

Op den bepaalden tijd was de jongen dan ook, in zijn Zondagspak gestoken, op het paleis, met onrustig kloppend hart wachtende op de dingen die komen zouden. Eindelijk, daar was de Koning, in uniform, met een oranjesjerp om.....

„Wel, manneke," sprak Z. M., hou jij zooveel van Oranje, dat je alle menschen naroept, die het niet dragen?"

„Ja, mijnheer....,Sire..... Majesteit," stotterde de bedremmelde knaap, aan zijn pet plukkende.

„Nu, vriendje," hernam de Vorst, „het speet me, dat je mij voor Kees hebt gehouden, en ik heb je expres eens bij mij laten komen, om je te doen zien, dat ik ook wel Oranje heb. Zie je dat wel?... Geef mij nu een hand, en heb den Koning lief uit het Huis van Oranje. En hier heb je nog iets om een nieuw oranjestrikje te koopen, als dat 't welk je nu draagt, versleten is."

En den knaap gleden vier achterwielen in de hand.... Is het wonder, dat geheel Scheveningen een uur later van het geval wist; dat de moeder het niet onder stoelen of banken stak, dat het haar jongen was, die bij den Koning was geweest?

Martirnan di siglo XIX.

Noticia siguiente nos ta haya for di un carta di un misionario católico:

"Un di mi ocupacionnan principal na es momento-aki, ta consisti den huntamento di restonan di nos Cristian stimarnan koe ta masacra na anja 1885. Toer dia ta representa respectuoso relikinan for di sabana di Gia Troc, den cual hunto coe Pater Dupont mas o menos 1800 Cristiannan a haja morto. Coe berdadero impresion mi a ricibi nan i mucho bez mi nopor contene mi lagrima. Ah, ciertamente mi mes a doena na es jioe stimarnan Santo Bautismo i otro Santo Sacramentoenan, i nan tabata haci mi es anjanan, koe mi pasa hunto coe nan, asina fortuná.

Oh! ki feliz tabata es tempoe-aja compará coe dianan di awor.

Falta poco no tin ningun pueblo den tera Bong Son, koe no ta haja relikinan di martirnan, pasobra nan tabata masacrar na oende koe hajanan. Pober jioenan! nan por a hui morto toemando camina na mohdinan, ma ainda nan ta haja nan poersiguí coe judanza di cachornan. Cuanto di nan a moeri di hamber i miseria! Nan cadaver ta hajá té ariba seronan di mas haltoe.

"¿Boso sabi ki senjal paganonan tabatin pa conoce otro? Toer, homber, muher i muchanan koe tin mas koe 10 anja mester a pasa un sorto di cabana na nan garganta i riba dje mester tabata marcá nan nomber, confesion di nan paganismo huntoe coe nomber di nan ciudad i zegel di nan cabez di tera.

"Na oende koe nan contra un stranjero nan tabata puntra nan pa e senjal, i nan tabata mata esnan koe no por a moestra koe nan ta pagano.

Mi conoce un par di cabez di tera koe kier a scapa bida di algun cristiannan pa procuracion di e senjal, koe nos a bisa. Di mas parti tabata ninga absolutamente; algun tabata acepta e senjalnan so koe no ta declara nan fe den spe-

ranza di por drenta porta di Oau Nhon.

Un cierto Ngat un cristian basta ricoe di ciudad Bleu Duc a toema resolucion di scapé na es manera-aki for di e masacrador.

El tabata tené dos ora largo for di su habitacion. Nan ta puntré si el ta cristian. "Ansiar el a res-"ponde promer: No. Trapa cruz "anto, i nos lo larga bo bai.—No "esai no! Mi ta cristian; trapa cruz "lo mi no haci nunca nunca!" Un spada a caba coe su bida.

Dificultad grandi pa nos ta consisti principalmente den pikimento di relikinan di Cristiannan, koe tabata tirá den poznan innombrable; algun di es poznan tabata masjar hundoe, i mas parti di nan tabata tapá coe tera despues di masacra. Paganonan tabata prefera e manera di martilizacion, pasobra koe nan tabata scapá pronto. Deramento no tabata di mester.

Mi Dios! ki crueldad cometé sin piedad of compasion! Den un ciudad di mi district casi toer Cristiannan tabata tirá den poz. Nan a hui na seronan, ma aja mes nan tabata rondoná i trecé trobe na nan habitacion. Nan a bai aden coe nan Rosario na man i rezando nan oracion bonita koe boz haltoe sin stop. Ora nan a jega na rand di poz, e cabez di tera un homber bieuw i respetá a pidi paganonan pa nan warda un momento. I awor nan ta hinca rodía abao, pa ofrece nan oracion pa di ultimo bez.

Bordugonan a perde pacienci; e homber bieuw a lamanta para, a papia algun palabra coe su compañeronan, i bisa na paganonan:

"Boso por coeminza awor boso trabao!

"Di un otro ciudad tabatin un 30 Cristian koe a hui na sero i nan a toema un imagen di S. S. Birgen na nan biaha. Nan tabata cohé i kima biboe.

Sin movemento nan tabata rondona es gustoso imagen di Santa Mama di Dios, mientras paganonan tabata prepara flambeeuwnan rondor di nan. Nan no a stop coe nan oracion na ruina di Martirnan promé koe huma i vlam a caba coe nan bida.

Morto di candela tabata costuma hopi bez, den misa of casnan oende crejentenan tabata será, i anto paganonan ta pone edificionan na candela. Nan ta bringa di toer manera pa caba coe Cristiannan. *Ni tempoe di bida ni gasto tabata respetar.*

Varios paganonan tabata matar pasobra nan tabata busca manera pa libra Cristiannan.

Asina tabatin un pagano i su esposa koe nan a dera bibo, pasobra nan a sconde algun Cristian den nan cas. Un otro, koe jama Tai, koe tabata cabez di tera di Hoi-Tin, ta merece koe lo mi conta bo di su morto. El a resisti muchoe tempoe largo na diferente mandarijn sabirnan i el a ninga di libra algun muher Cristian koe el tabatin den su cas scondí. Porfin el tabata cohé i trece cerca mandarijnen na kende el a papia berdad den nan cara.

"¿ Boso kier guera ?" asina el tabata puntra nan.

Lamanté antó contra hombernan, ma no contra muher ni muchanan. Mata muher desgraciadonan i chikitonan koe no a haci boso ningun danjo, i. di kende bo no tin nada di teme, esai ta un crueldad, koe hende no a tende. I kende boso ta, pa ta tribi poersiginan? Toer hende sabi kende boso ta! hendenan henteramente captivá na wega, toer profundamento culpabel. I boso, boso, kier salba nos Patria, i masacra nos hende bieuw, muher i jioenan? Mi ta bien persuadi, koe boso kier ruina coe Patria, pasobra of hendenan of cielo mes lo toema riba nan venganza di es inculpabelnan.

„El no a teme pa papia klaar i pa mes bordugonan nan crueldad promer koe nan a corta su cabez afó.

(*E ta sigui*).

—

Imprenta de la Librería de A. Bethencourt é Hijos, Curazao.